

Aminokyseliny

Proteiny = bílkoviny

- Jsou přítomny ve _____
- Skládají se z _____, které jsou spojeny _____
- Je-li počet α -aminokyselin menší než 100, hovoříme o _____
- Více než 100 α -aminokyselin pak tvoří _____

Aminokyseliny jsou substituční deriváty karboxylových kyselin.

Úkol: Zapište obecný vzorec *karboxylových kyselin*:

Úkol: Vyberte správné substituenty a sestavte obecný vzorec *aminokyselin*:

Názvosloví α -aminokyselin

- Známe asi 200 aminokyselin, v přírodě se vyskytují nejběžněji **α -aminokyseliny** _____
- Nejvýznamnější jsou tzv. **kódované α -aminokyseliny** = _____
- Existuje pouze _____ kódovaných α -aminokyselin (dále jen AMK).
- Tradičně se používají triviální názvy AMK a jejich třípísmenné _____, eventuálně jednopísmenné.
- Lze použít samozřejmě i systematické názvosloví.

Názvosloví (přehled) α -aminokyselin

- **Alifatické** alfa-AMK: Gly, Ala, Val, Leu, Ile.
- **Alfa-AMK s hydroxyskupinou**: Ser, Thr.
- **Sírné deriváty** alfa-AMK: Cys, Met.
- **Aromatické** alfa-AMK: Phe, Tyr.
- **Heterocyklické** alfa-AMK: Pro, His, Trp.
- **Kyselé** alfa-AMK a jejich amidy: Asp, Asn, Glu, Gln.
- **Zásadité** alfa-AMK: Lys, Arg.

Úkol: Napište vzorec a vymodelujte molekulu *glycinu* a *alaninu*.

glycin (kyselina alfa-aminooctová)	alanin (kyselina alfa-aminooctová)

Vlastnosti:

Fyzikální	Chemické

Podle hodnoty pH prostředí tvoří α -AMK:

α-aminokyselina v alkalickém prostředí	α-aminokyselina v neutrálním prostředí	α-aminokyselina v kyselém prostředí

Izoelektrický bod

--	--

Úkol: Zapište dipolární strukturu α -aminokyseliny:

glycin	alanin

Význam:

α -AMK jsou _____ stavebními jednotkami _____ bílkovin na Zemi.

α -aminokyseliny v rostlinách	α -aminokyseliny v živočišných tělech	α -aminokyseliny synteticky vyráběné

Shrnutí

- Alfa-AMK jsou _____
- Vážou 2 charakteristické skupiny:
_____
_____
- Vzájemnou interakcí skupiny $-\text{COOH}$ a $-\text{NH}_2$ vzniká _____
- V kyselém prostředí vzniká _____
- V zásaditém prostředí vzniká _____
- Hodnota pH prostředí, v němž vzniká dipolární struktura, se nazývá
_____
- Alfa-AMK, které nezbytně musíme přijímat potravou, se nazývají _____

Test:

1. Glycin je:
  - a) kyselina alfa-aminopropionová
  - b) kyselina alfa-aminooctová
  - c) kyselina alfa-aminomáselná

2. V kyselém prostředí tvoří alfa-aminokyseliny:
  - a) dipolární strukturu
  - b) kation
  - c) anion

3. Esenciální alfa-aminokyseliny:
  - a) není nutno bezpodmínečně přijímat potravou
  - b) je nutno bezpodmínečně přijímat potravou
  - c) jsou vyráběny uměle

4. Alfa-aminokyseliny mají amfoterní charakter, protože:
  - a) jsou kyseliny
  - b) mají zásaditou povahu
  - c) mohou se chovat i jako kyseliny i jako zásady